

Els refugiats albanos-kosovesos quan han tornat a casa seva han trobat les matances que van fer les forces sèrbies. De fet els paramilitars serbis continuen fent incursions en territori kosovès des de la frontera amb Sèrbia.

Kosovo, l'endemà de la guerra

La tràgica caparra de la guerra ha deixat Kosovo devastat. Entre les forces de l'OTAN i els guerrillers albanos-kosovesos miren de controlar un país, de facto independent, que a poc a poc comença a pensar en un futur en pau.

Avui dia, a Kosovo, els albanos-kosovesos i els serbis viuen en dues realitats diferents. Per als primers, el temps que indiquen els diaris en els quioscos encara tancats s'havia parat provisionalment el 24 de març, l'endemà dels primers bombardeigs de l'OTAN i l'enduriment de la repressió sèrbia; per als segons, el rellotge de la seua premsa nacional es va aturar definitivament el dia 15 de juny, quan es van començar a retirar els

soldats iugoslaus de Kosovo. Ara que, al cap d'uns quinze anys, finalment està eixint el sol per als albanos-kosovesos, per als serbis de Kosovo tot és fosc: el seu poder local s'ha esvanit irrecuperablement, els seus germans de Sèrbia no volen jugar-se el futur en nom de la reconquesta d'un domini medieval i a més els sotja una injusta però difícilment evitable responsabilitat col·lectiva pels crims comesos per un gran nombre de germans.

L'"artífex de la victòria", l'Exèrcit d'Alliberament de Kosovo (UÇK en albanès), té ara els seus cinc minuts de glòria. Això no obstant, gràcies al pragmatisme del seu líder actual, Hashim Thaqi, sembla que accepta i acata tots els acords imposats pels veritables vencedors, l'OTAN. Alhora, conscient que l'amor inspirat per l'agraïment és massa efímer, l'UÇK busca el seu camí en la llibertat i la democràcia, un procés que pot resultar més ardu que

no el de la guerra. Lògicament, la millor manera de guanyar la simpatia de què gaudeix momentàniament, seria fundar un partit polític. Iniciativa lloable si no fóra que ningú no té ni la menor idea de la proposta política que podria fer l'UÇK com a partit. Del seu líder, Hashim Thaqi, tan sols se'n coneix l'eficàcia, mentre que les seues eventuales opinions polítiques continuen embolcallades d'una misteriosa imprecisió.

Partamilitars serbis. En la zona operativa de Llap, prop de la frontera amb Sèrbia, totes les nits hi ha tiroteigs amb els paramilitars serbis. Tot i aquest nerviosisme, les unitats de l'UÇK d'un poble situat a 6 km de la frontera han abandonat els seus quarters, en compliment dels acords amb l'OTAN, i s'han retirat cap a un lloc apartat que s'assembla més aviat a una colònia de vacances. El sentinella és un nen amb uniforme, amb el sentit de la disciplina i del secret militar ben assimilat. Tan sols es relaxa en el moment de parlar de la seua família i del seu poble natal, que no ha vist des de fa mesos. L'amabilitat és de rigor: el responsable que ens rep és tot un somrís. Però, amb el mateix to desimbolt subratlla que a pesar d'haver lliurat les armes, si l'OTAN no compleix amb la seua part del compromís i no fa res contra les incursions dels paramilitars en el territori kosovès, ells tornarien fàcilment al sender de la guerra per defensar els pobles sota la seua responsabilitat.

Hi ha també un altre punt fort a favor de l'UÇK: mentre els especialistes de l'OTAN s'encarreguen de l'alçament de mines en els grans centres urbans, els edificis importants, les carreteres principals...; els guerrillers prenen el relleu en la resta del país. Són ells els qui s'ocupen de les mines en els llogarets i en les petites escoles o centres d'atenció primària. En les grans ciutats, en canvi, la imatge regnant dels soldats és la fanfarroneria. Amb uniforme o sense, i encara que per

obligació han de prescindir de les armes, ells s'entesten a deixar clar que estan a sa casa. Per descomptat, aquest joves no són més que la punta visible de l'iceberg. Un gran nombre de guerrillers de paisà patrollen discretament pels barris que els han estat adscrits, per bé que de moment es limiten a servir d'enllaç amb les forces de pacificació. En tot cas, no ens podem deixar enganyar per les aparences: darrere d'aquesta desaparitat d'imatges hi ha una estructura que permet just el caos que no li perjudica. El lideratge de Thaqi i dels seus és indiscutible i queda clar que les seues ambicions van molt més enllà de ser mers covencadors de la guerra.

Quant a Adem Demaqi, una altra figura mítica de la resistència

kosovesa, més xocant encara que la seua absència aquests dies és el fet que ningú no pregunte per ell. A final del mes passat, una gernaició rebia amb ovacions als carrers de Pristina Jamie Shea, Javier Solana i Wesley Clark, i durant una hora corejava els seus noms i també els de Thaqi, Surroi, Walker i altres herois de l'alliberament acabats d'estrenar. Fins i tot tingué un moment de generositat per recordar el nom de Rugova, encara que, segons els seus destructors, a aquest, de tota la seua imatge política, no li queda més que la bufanda. Però ningú va tenir a bé ni tan sols esmentar el "Mandela kosovès", tal com com s'anomenava a Demaqi.

Qui té l'estrella en alça és, indiscutiblemet, el senyor Veton Surroi. Aquest personatge és l'antitesi del polític que estàvem acostumats a conèixer en la zona. El seu discurs està lliure de frases retòriques multiús, i no dubta a dir les coses pel seu nom. Els seus objectius polítics són plausibles i assolibles. Les seues exigències no deixen terreny als radicals, però se serveix d'un to moderat, amb propòsits ben assenyats. I és que l'hora del patriotisme descarnat ha passat. L'evolució de la -esperem-ho així- darrera guerra iugoslava ha sorprès en calçotets no solament la co-

Els soldats de la Kfor continuen recollint les armes de l'UÇK. El protectorat internacional significa una independència de facto.

ARXIU / EFE

El lideratge de Thaqi i els seus és indiscutible i queda clar que volen anar més enllà de ser simples covencadors.

Hashim Thaçi és el líder de la UÇK. La guerrilla busca el seu camí en la llibertat i la democràcia i la millor manera de guanyar la simpatia de què gaudeix momentàniament, seria fundar un partit polític.

munitat internacional: la pertinença del protectorat a Sèrbia és tan virtual que també priva d'arguments els partits que com a únic objectiu (a més del desig de fer-se amb el poder) enarboren l'exigència de la independència. Ara, els polítics kosovesos hauran d'aportar algunes propostes més concretes per guanyar-se l'electorat. La presència internacional tindrà així mateix l'avantatge de desanimar les eventuais temptacions dictatorials. Kosovo haurà d'encaminar-se cap a la democràcia, per molt que els pesse a alguns.

Tots, però, entren desarmats en la recerca de la convivència pacífica en el Kosovo d'avui. Ningú no nega que resulta imprescindible una societat multiètnica i multicultural, tampoc no falta voluntat per preparar un futur més tolerant exempt de desitjos de venjança, però ningú no coneix quina és la fórmula que pot funcionar en el present. La sensació que deixen totes les converses que hem mantingut amb els encarregats de donar forma a la realitat kosovesa és d'esperança en el sentit comú de les víctimes de l'holocaust. Una reacció molt imprevisible, si són certs els rumors sobre alguns veïns de Pristina que, en tornar de l'èxode, han trobat membres humans en les seues neveres...

El record de la matança. En la zona operativa de Nerodime es troba el poble de Recak, tristament famós per la matança d'albanokosovesos que va precipitar les negociacions de Rambouillet. Un jove de l'UÇK que duguérem en autostop ens parla del seu poblet: "quasi tots els serbis se n'han anat abans que hi arribaren les tropes de l'OTAN. Tenint en compte tot el que havien fet, es podia esperar. Tan sols s'hi han quedat uns vells, i ells no ens donen problemes, perquè no els molesta ningú". Teòricament, els soldats de l'UÇK haurien de defensar tots els kosovesos, sense distinció d'origen ètnic. Però les coses es compliquen en les "lle-

tres petites", en la referència limitativa "als qui no s'han tacat les mans de sang aliena..." Fora dels casos de paramilitars notoris o dels serbis que van tenir el valor de defensar els veïns albanesos de l'afany exterminador dels seus compatriotes, les definicions es compliquen molt. Cal tenir en compte que les forces d'ocupació tingueren molta cura d'armar tots i cadascun dels civils serbis. Un albanokosovès de Pristina, que vivia voltat de veïns serbis assegura haver-se trobat a la porta de casa seua, a començament d'any, un paquet amb un fusell automàtic, granades i caixes de munició. Entre els qui han usat aquestes armes i els qui ingènuament han fet gala del seu poder momentani, sense més, la línia divisòria, en aquests dies de confusió, està molt desdibuixada.

La comunitat gitana és una de les parts tristes de la història. La seua connivència amb l'ocupant serbi està confirmada pels gitans mateixos, sense que siga possible conèixer el grau d'implicació de cadascun i la part de racisme en el just ressentiment de les víctimes d'ahir. A sobre, els qui fins fa poc els armaven per enfrontar-los contra els albanokosovesos, ara els tracten amb odi quan els veuen arribar com a refugiats a Sèrbia. Una vegada més, sense lloc on anar a raure!

Gani Jakupi (Pristina)

Us heu perdut
EL TEMPS
alguna
setmana?

demaneu-lo al telèfon
902 13 10 25